

NÓGRÁDI LAPOK ÉS HONTI HIRADÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI S KÖZGAZDÁSZATI HETILAP.

Előfizetési ár:

Egész évre 5 frt. Fél évre 2 frt 50 kr. Negyed évre 1 frt 25 kr.

Egyes szám ára: 10 krajczár.

Előfizetni csupán a kiadóhivatalban lehet B.-Gyarmaton.

Előfizetési pénzek, reklamációk és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

A lap szellemi részére s a Nyílt-térre vonatkozó minden közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

Hirdetések

Árszabály szerint számíttatnak. — Nagyobb és többször hirdetések jutányosan eszközöltetnek.

Bélyeg minden egyes beiktatásnál külön 30 kr.

Nyíltter petis sora: 20 kr.

B.-Gyarmat, 1896. február 6-án.

Vármegyénknek f. évi február hó 4-én tartott rendkívüli közgyűlése a vármegye multjához méltóan folyt le.

A decemberei heves napok után, — az azokban nyert benyomások és olykor meglepő tapasztalatok mellett — nem tagadjuk — a szokottnál nagyobb érdeklődéssel néztünk a közgyűlés elé, melyen a vármegye alispánja első ízben viselte az elnöki tisztet s a melyen — mint hallatszott — az ellenzék a közgyűlés tárgysorozatának első pontja ellen, a hol az új főispán fogadtatásáról volt szó — heves támadást intézni készült.

A vármegye alispánjának higgadt s megfontolt beszéde, mely a lendülettől sem volt azonban ment, kedvező benyomást tett mindenfelé. Főfeladatául a vármegye bizalmából elnyert tisztségében a jó közigazgatás megteremtését tekinti, a mit az eljárás egyszerűsítésével és gyorsításával kíván elérni, hogy ezután a jogrend megszilárdulása s az azzal kapcsolatos intézmények létesítése elérhető s a jogkeresők igényeinek kielégítése eszközölhető legyen. Nyílt és a köteles munka teljesítését biztosító program, melyet szívesen s kész örömmel fog támogatni s melynek teljesítése és keresztülvitele elé osztatlan bizalommal tekint mindenki.

Az alispán megnyitó beszéde után következett a támadás. Ez el nem maradt, habár — s ezt készséggel elismerjük — tenorja az eddigi szokásos hangrihar alatt s jóval nyugodtabb mederben haladt. Az ellenzék

megtagadta a fogadtatást. Csodálatos felfogásban s nagy feledékenységre vall! Nem olyan régen volt még, hogy ugyanaz a párt, mely ma tagadólág szavaz, a főispáni fogadtatással s egyéb unnepekkel kapcsolatos funkciókhoz kész örömmel hozzájárult s jóval nagyobb költségeket szavazott meg e célra annál, a mennyi ezuttal javasoltatott. Persze, persze, változnak az idők s a körülmények; míg ott ül az ember az elnöki emelvényen, addig a főispáni fogadtatás, a pompa, a fény kifejtése, a vármegyének első és elengedhetlen kötelessége; de a mint az emelvényről lekerülünk, na már akkor a főispáni fogadtatásra nem érdemes egy fityingt sem adni. En édes Istenem! mennyire feledékenyek az emberek! . .

Hanem hát azért az a főispáni fogadtatás mégis csak meg lesz.

Megyei közgyűlés.

A febr. 4-iki rendkívüli vármegyei közgyűlésről és az ezt megelőző állandó választmányi ülésről következő tudósítást adjuk:

A közgyűlési tárgyakat előkészítő állandó választmányt Török Zoltán alispán reggeli 9 órakor nyitotta meg. A tagok meglehetősen számban jelentek meg. Az ellenzék seregja nem foglaltak helyet a zöld asztalnál, hanem a terem egyik szögletében állva maradtak. Nem tetszett nekik a «Közösséhaft», mint azt egy hang kifejezte. A szép megnyitó beszéd után az állandó választmány első alelnökeül gróf Degenfeld Lajost, második alelnökeül pedig Sréter Alfrédet választották meg. A közgyűlési tárgyakat, melyekről alább írunk, fél óra alatt

készen voltak. Scitovszky János az ülés befejezése után lépett be a kisterembe.

A közgyűlés 10 órakor vette kezdetét s azt Török alispán programszerű beszéddel nyitotta meg. A beszéd igen jó hatást kellett s annak elmondása után örömmel suttozta a nagy többség, hogy Török jó alispán lesz, de ennek még nagyobb tanúságát adta azáltal, hogy a közgyűlést tapintattal és a hol kellett: erélylyel vezette. «Legyen az első a hála és a köszönet szava» — ugymond — «azért a bizalomért, a melylyel engem megisztelték s alispánvá választottak.» (Egy vekony hang az ellenzék részéről: «Eljen Scitovszky!») Ez a hang azonban, miután annak ellenében a nagy többség riadó hangon megéljenézte Törököt, egészen elmosódott és se a harmóniát, sem pedig Török határozott irányu beszédét nem zavarta meg. Elmondta aztán Török alispán, hogy ifjúsága óta egész élete a közügyeknek volt szentelve s habár érdemeiket még nem szerzett s habár érzi azt, hogy a nehéz állás minden feladatának eleinte nehezen fog megfelelni, de tudja azt, hogy vasszorgalommal, mint a milyet elődei is kifejtettek, mindent lehet pótolni. Áltért azután a közigazgatás vitelére s nagy tetszés nyilatkozatok mellett kifejtette, hogy a közigazgatásban, tekintettel arra, hogy annak minden ága külön főnökök kezébe van letelve, nagyobb egyöntetőséget fog behozni. Célja — ugymond — a közigazgatás egyszerűsítése és gyorsítása, mert hiszen a közigazgatásnak a mindennapi élettel szerves összeköttetésben kell állania. A jó közigazgatás nem tűntető hatalomra, hanem a jogrendnek minden vonalon pártkülömbbség nélküli érvényesítésére használható fel és nem korlátozható s nem befolyásolható egyes pártkörök szűkei-
lelkűsége által. Végül, felkérve a vármegyei bizottság jó indulatát és támogatását, a közgyűlést megnyitja. Török rövid, de velős beszédét nagy eljenzésekkel fogadták.

TÁRCZA.

EGY KÉNYÜR A XVII-İK SZÁZADBAN.

Történeti elbeszélés.

— Írta: VITÁLLÓ MÉR. —

(Kutató: «Századok».)

(Folytatás.)

A harmadik férfi szintén fiatalabb volt, bőrkötényben, kezében egy nagy fakanál, ez volt a fatens Ribstein János. Ez már nős volt, felesége a grófnő belső komornája, ügyes gyerekek látszott, nem a legjobb bánásmódban részesült, a vár urától kezdve mindenki várte és ütötte; ő ezt mind eltűrte, csakis este, ha szobájába zárkozott, ha feleségével volt együtt, annak panaszkodott el baját, ki mindig kitűzte sorsával békíteni, azután leült hosszú levelet írt, azt gondosan lepecsételte, másnap pedig a faluba sietett, egy biztos embere volt ott, ki valaha Listy Jánoséknál belső szolgálta volt, annak adta át a levelet.

— De elvigye ám Listy urnak, s mondja meg neki, hogy végtelen sokat kell szenvednem, de elszenvedem azért a jószágért mit jó anyámmal cselekszik, az Isten áldja meg érte! Nyugodt lehetsz János csak tűrj, nem fog az sokaig tartani és mindenre vigyázz, mindent megfigyelj, hogy jó urunknak mindenről biztos tudomása legyen.

Tehát fatens feleségével együtt nem volt más mint Listy János kénje!

A mellékasztalon csupa ördöngös könyvek

voltak elhelyezve, úgy látszik, a vár ura Listy László alchimiával foglalkozott és nagyon kényes volt arra, hogy a környék elhítte róla, hogy ő az ördöggel cimboráskodik.

Jelenleg a harmadik asztalon egy kis réz üst alatt szesz égett, midőn az üstben a víz felforrott, a vár ura Atropa Belladonnát hintett bele, nem sokára a szobában sajátságos gőz támadt, a fatens kénytelen volt a felső ablakokat kinyitni, mert különben a nehéz gőztől meg is fulladhattak volna, a fatens az ablakkal készen volt, Listy megszólította őt kevered fel a főzeleket, nézd meg ké-e már a színe? a fatens megkavarta s igen is kékes volt a felelet.

— Akkor tehát egy késnyi Arsenicumot kell bele dobni! — mondotta a könyvhöz bámuló barát, a vár ura egy magas almáriumból lépett, annak egy rejtett fiókjából fehér port vett elő s abból egy késhegynyi dobott a főzelekbe: «és most erősen kavard» szól a barát, a fatens pedig a parancsszónak engedelmességgel keverte a főzeleket.

Egy negyed óra múlva levették az üstöt, annak bűzös tartalma egy más rézedénybe lett átszűrve, onnét egy üblös üvegbe töltötték át, kihűlés végett pedig az ablak közé tették.

László-ur ez alatt a fatent azon utasítással küldte ki, hogy hozzon be egy macskát.

«Próbát teszünk vele, mert azt mondják, a macska az állatok között a legerősebb természetű, megizlettetjük vele, egy kis tejbe öntünk belőle, ha operál, miibe nem kétkedem, akkor . . . akkor . . . itt elhallgatott. A szerzetes

elfintorodott arcvonásából ítélve hinnünk kell, hogy ura gondolatját ismeri és tudja.

A fatens hozott egy macskát, a szegény macska ösztönszerűleg ura térdére mászott, annak simogatására dorombolt, így hízogt rossz szívű gazdájának, szegény állat nem is sejté, hogy nálánál ragadozóbb állat körmei közé került. A folyadék kibűlt, a fatens egy tányérba tejt, a vár ura pedig egy kanálnyi folyadékot öntött, a szegény macska mohón falta a neki adott mérget, azonban nem sokára nyivákolni kezdett, a szobában össze-vissza futkosott, feldöngtötte az állványokat, nagyokat ugrálva levegőt után kapkodott, végre magát a magasba dobva visszasett, szája sajátságosan habozott, megszűnt élni.

— Ugye mondom pater, hogy sikerül a vegyték.

Sohasem vitatkoztam kegyelmes urammal, mert jól tudom, hogy érte a méregkeverés mesterségét; de azért még is azt hiszem, hogy a macskát minden arsenicum nélkül az Atropa is megölte volna.

Számár vagy kámszás páterkám, nem elég az, megölni valakit, de úgy megölni, hogy a mérgezés nyomai ne észleltessenek és ez a legnehezebb; jól tudom én azt, hogy az Atropa úgy az Arsenicum is egymagába elég erős mérég, csakhogy használata után a mérgezés kinyomozható, míg úgy, ki ezen folyadékot élvezi, biztos hogy meghal, de mindenki azt fogja hinni, hogy az illető szélhűdés és nem mérgezés következtében halt meg.

A macskán történt próba után a vár ura v

Jegyzőkönyvi bítelesítőkül Pajor István, dr. Bogdán Mihály és Bende Gyula kérték fel.

A közgyűlés első tárgyát a millenáris bandérium képezte. Ez a miniszteri rendelet azonban a közgyűlés tárgysorozatából kimaradt. Nagy Mihály tb. főjegyző előadása szerint azért maradt ki, mert a miniszteri leirat Tihanyi Ferenc főjegyzőnek osztottat be; Tihanyi azonban sulyosan megbetegedvén, a hozzá beosztott ügyeket annak idején nem adhatta be; s úgydarabjai, köztük a millenáris bandériumra vonatkozó rendelet is, csak akkor került vissza az alispáni hivatalhoz, a mikor a közgyűlési tárgysorozat már ki volt nyomtatva s szét volt küldve. Az alispán kifejtéven azt, hogy habár ez a rendelet nincs is a tárgysorozatba felvéve, mindazáltal, miután ebben az ügyben csakis közbeszóló intézkedés teténél, s csupán egy szervező bizottság kiküldéséről van szó, abban az esetben, ha ahoz a közgyűlés egyhangulag hozzájárul, tárgyalhatónak találja. De egyébként ebben elnöki intézkedés is tehető.

Br. Jeszenszky Sándor és különösen Scitovszky János — „precedensek” végett is tiltakoztak a rendelet tárgyalása ellen. Az úgyszólván még Laszkár Gyula szólalt fel. A rendelet levétetett a napirendről:

A főispáni beiktatási költség.

Felolvastattak azok a kéziratok, melyek szerint Rudnay Béla bpesti főkapitányt, s helyébe Dániel László Nógrádvármegye főispánjára nevezettek ki. Már az állandó választmányban, mikor az ünnepélyes beiktatást és ennek javaslatba hozott csekély (400 ft) költségeit tárgyalták, Török élénk tetszések mellett kifejtést adott annak, hogy nem fényes és drága diadal-kapukban nyilvánul az őszinte magyar tisztelést és szeretet, hanem azoknak a szívekben kell megnyilatkoznia. Ezen ezért kerülni kívánt minden nagyobb kiadást s reméli, hogy a 400 ft-ból is megtakarítás lesz utólréható. Az előterjesztések alapján a főispáni fogadtatás programját lapunk más helyén közöljük s itt csak annyit jegyzünk meg, hogy Dániel László főispán febr. 14-én pénteken az esti 8 órai vonattal érkezik B.-Gyarmatra s beiktatási ünnepélye február hó 15-én d.-e. 10 és fél órakor veszi kezdetét.

Az előterjesztések után Scitovszky János szólalt fel s abból az okból, mert Rudnay volt főispán működését kárhözatosnak s a vármegyei békét feldúlónak találta, mert — ugymond — Rudnay nem a vármegyének, hanem egy párt-nak volt a főispánja; ily előzmények után pártja nevében kijelenti, hogy a főispánnak előléges bizalmat meg nem szavaz s a költségeket sem szavazza meg.

Erre Zelenka Gyula szólalt fel, s a garasos

páttal együtt meglegedetten, miután a bástya szoba gondosan el lett zárva, a vár másik felére mentek át. Azon szoba, hova a vár ura a csuhás baráttal követte benyitott, a vár-asszony lakosztálya volt.

A vár asszonya egy meglehetősen csinos, de nagyon sovány asszony volt, arcán semmi kellem, sőt, majdnem ehető szemei mélyen beesve, bár fiatal volt még is koránál öregebbnek látszott, ördögös nevetése az emberben undort gerjesztett, hosszú hegyes ujai görcsösen húzódtak össze, jellemére nézve is méltó társa volt férjének. Mindenben bűntársa; a szobai megjelenésük után első kérdése is az volt: „no sikerült-e, nem vallunk-e újra szegényt, mert már unom a sok próbálgatást, ugy-e páterkám az egyszer nem vallunk szegényt! a próba nagyon jól sikerült; egy macskának juttattunk belőle egy kanálnyit, az azonnal meg is döglött.

„Igaz . . . igaz! Kegyelmes asszonyom; most már birtosak lehetünk,” szóló bele a páter, ki az urnó előtt földig hajolva dörzsölgette meg nem mosott piszkos kezét.

Most pedig páter menjen a szobájába és az adott könyvből dolgozzék. Az általam kijelöltet fordítsa magyar nyelvre, hogy holnap tovább dolgozhassunk; azonban meg ne felekedjék, hogy még ma az akasztófa alatt misét kell mondania, jó lesz, ha egy óra múlva meghuzatja a harangot.

— Parancsa szerint cselekszem, s nagy hajlongások között távozott. (Folyt. köv.)

politikának hosszabb fejtegetése után felhossa, hogy Scitovszky, mint alispán, ezeket költött a főispánok ceremónialis fogadtatási és beiktatási ünnepélyeire. Örömenek ad kifejezést, hogy ezek a költségek már egyszer csak néhány száz ft-ra apadnak. A javaslatot elfogadja.

Pongrácz Ábris a mostani főispánokat vándor színészekhez hasonlítja. (zajos eláll.) Nem szavazza meg a költséget.

Wladár Miksa ev. alesperes, sima szép szavakban Scitovszky logikáját, melyet eddig mindig nagy tiszteletben tartott, kérte számon. Ugyanis nem talál abban logikát, hogy azért, mert Scitovszky szerint Rudnay bűnös volt, ezért utódja is — bűnhődjék. (A pártsszenvedély a legjobb logikát is felforgatja.) Minthogy a főispánok beiktatása alkotmányos közbizleti intézkedés — a javaslatot elfogadja.

Névszerinti szavazás nem kértvén, a kérdés felállításával a csekély minoritással szemben nagy többséggel döntött el s az állandó választmány javaslata elfogadtatott.

Br. Jeszenszky Sándor a határozat ellen felebbeszét jelentett be.

A határozat értelmében Torontál, Hont, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Heves és Zólyom vármegyek fognak meghívni a főispáni instellációra.

A közgyűlés többi tárgyai közül kiemelhetjük még a következőket:

A gácsi sorozó-bizottság helyettes elnökségéről Madách Aladár lemondván, helyébe gr. Forgách Antal választották meg. A b.-gyarmati sorozó-bizottság h. elnöke Tihanyi Ferenc főjegyző betegsége miatt fogva akadályoztatva lévén, helyettes elnökül Nagy Mihály tb. főjegyző kúldetik ki.

A kereskedelemügyi miniszter nem hagyta jóvá az utrendőri szabályrendeletnek azt az intézkedését, hogy abban az esetben, ha valamelyik megyei vagy községi hidon 4000 kilót meghaladó súly cseleztetik átvitelti, ez csak a községi előjáróság engedélyével történhessék. A miniszter azt kívánja, hogy az ily engedélyt ne az előjáróság, hanem a szakközvet (mérnök, utbiztos) adhassa ki. Minthogy azonban a miniszteri intézkedése a vidéki életnek nem felel meg, mert hisz' ily szakértőkhöz itt a vidéken napokon át nem juthatni, a vármegye újból felír, hogy a szabályrendelet eredeti szövege hagyassék jóvá.

A törvénykezés céljaira átengedett székházi helyiségek külön tartási költségeinek viselése iránt a szerződés 800 ft évi bér mellett 10 évre újra megkötöttet.

Baglyas alja közbizleti szabályrendelete kiegészítés végett visszaadatik.

A kisterennei körjegyzői csoportba osztott községeknek a kézbesítések költségei tárgyában hozott szabályrendelete, valamint Dobroc és Vámosfalva községeknek a bíró és pénztáros illetve táncosok fizetése tárgyában alkotott szabályrendeletei forma hibákból visszutasítottak.

Mihály Mátyás tereskei lakos megfeleltette Tereske községnek azt a határozatot, mely elrendelte, hogy a községi hozzájárulással épített kántorlak egy külön bejáratú szobájában, mely a segédantitő részére volt szánva, ideiglenesen, és csakis addig, míg alkalmas helyet nem talál a község és legfeljebb addig, míg a segédantitő meg lesz választva, az anyakönyvvizető részére hivatalos helyiség rendeztessek be. A felelbeszést elutasították.

Balassa-Gyarmatnak a közbizleti használatáról és a vagatási díjak kezeléséről szóló szabályrendelete a büntetési sanctio módosítása végett visszautasították.

Zalavármegye feliratot intézett a belügyi kormányhoz aziránt, hogy azt a rendeletét, melylyel a szegények gyógydíjának fizetését 1896. évi jan. hó 1-étől a községekre hárítja (eddig a belügyminiszter fizette) hatályon kívül helyezze. Ezt a feliratot a közgyűlés Scitovszky azon indítványával, hogy a felirat neccak a belügyminiszterhez, hanem az országgyűléshez is felterjesztessék, pártolól fogadta s ebben a fontos ügyben a feliratot mindkét helyre felterjesztetni rendelte.

A személyi ügyeket illetőleg dr. Kacsóvics Gyula főorvosnak nyugdíj iránti kérvényét a közgyűlés elfogadta s neki 400 ft évi nyugdíjat szavazott meg. Tihanyi Ferenc főjegyzőnek sulyos betegsége való tekintettel, 3 havi sza-

bagságidőt engedélyezett a közgyűlés, mely egy órai tartam után d.-e. 11 órakor minden baj nélkül véget ért.

A vadkerti kórház javára rendezett s műkedvelői előadással egybekötött táncmulatság folyó évi február hó 1-én zajlott le a községi leányiskola termeiben.

Szokatlan kép tárult elénk Vadkerten, mely a maga valójában bámulatra ragadott mindenkit, Nógrádvármegye e kies községe ugyancsak iparkodik s kulturális és jótékonyági intézményeinek fejlesztésére valóban példakép szolgálhatna sok községnek.

Ott van a múlt évben felépített községi leányiskola, kisdudovoda, mely a paedagógiai elveinek szigorú szem előtt tartásával építették. A község főterén épült e hatalmas épület kedvező benyomást gyakorol már a külsejével, hát még belül, a világos magas szellős termek, a tanterők lakozói mind mind az ügyes tervező és építőre vallanak.

De felszerelés dolgában is ritkítani fogja a pártját s legközelebb már átadatik rendeltetésének.

Hát a vadkerti kórházat ki alapította? azt bizony uraim, egy minden jó és szépért lelkesülő asszony, a város jegyzőjének a neje Schneider Györgyné urnó alapította e pedig fillérek-ből, leginkább a farsangokban rendezett táncvigalmak jövedelméből. Boldog község, a hol nem csinálnak egyesületeket, társulatokat, hanem egy nő kezébe veszi egy-egy közügyet, s addig-addig fáradoz, míg gyümölcsöt látja fáradságának s ezzel elérte jutalmát is.

Ott ál a kis kórház egy dombon, az ország-utól balra, tiszta 3 szobával és vagy nyolcz ágyával, a szenvedő emberiségnek rendelkezésére.

De talán nagyon is eltértem a tárgytól, hanem valóban ezek előre bocsátása nélkül nem tudtam volna referadamat lelkiismeretesen megírni, hisz a fennebb elmondottak mind egymásból folynak valamennyi dolog rajt van az áldást hozó kéz munkája.

A mai mulatság létrejötté is Schneider Györgyné urnó érdeme, kit ebbeli nemes törekvésében az odaváló környékbeli intelligentia dicsőre méltó buzgósággal támogat.

Valóban szép látványt nyújtott a felidiszített terem és az abban szakértelem és csinnal felépített színpad. Igen, mert az ott egybegyűlt nagy közönség nemcsak Carneval herczegnek hódolt, hanem ezt megelőzőleg magasabb műveltségben is részesült.

Láttunk két vígjátékot, a „Bot csinálta doktort” és a „Mézes hetek után” című párbeszédet. Nem tulzunk, mikor jelentjük, hogy az est e két számában valóban művészi alakításokat láttunk, a darabok rendezője Hesz János segédjegyző volt, őt illeti a dicsőre az öszhangzó jó előadásért.

A szereplők voltak: Dracsay Lajosné, Kürtössy Istvánné és Dracsay Gizella urhölgyek; Hesz Vilmos, Márton József, Fischer Miksa, Pergő József, Kürtössy István, Benedek József és Márton Gyula, mindannyian fényesen megállták helyüket, jutott is az őszinte tapsból bőven.

Ezután a pódiumon két kis lányka Torbicza Ilonka és Banyai Matildka jelentek meg, először azt hittük, hogy viasz babákat látnak, de mikor lágyan csengő és minden fesz nélkül előadott énekszámukat hallottuk, ennek végzetével szavaltak, csodálkozással vegyes érzéssel kérdeztük önmagunktól, hát már gyermekek a rohanó században nem is léteznek?

Volt is cukkerli és a nénikék pusztja jutatta eszökbe a kis babáknak, hogy tulajdonképpen most őket nagyon szeretik.

A két színpad között és annak utánna volt az est eseménye: Gálgóczy Regina kisasszony ének számai. A kisasszony érzéletes tisztán hangon előadott magyar dalai egyformán mulattattak, a sok tapsnak és ujjazásnak se vége se hossza nem volt s a kisasszony volt oly kegyes, hogy újra leült a zongorához és énekelte bús borongó majd játszi pajkos nótáinkat egy, a hogy azt egy igazi magyar ajkrol lehet csak hallani, mi pedig áhitattal hallgattuk a magyar népdal költszet e remekét s önkénytelen hosszú tapsokban adtuk kifejezést csodálkozásunknak a kisasszony művészeté felett.

Melléklet a Nógrádi Lapok és Honti Híradó 6. számához.

Kezdődött a táncz, melyet reggeli 7 óráig szüntelenül fokozódó tüzzel jartak. A négyeseket 36 pér tánczolta.

A tisztá jövedelem 99 frt 05 kr volt.

A jelen voltak névsora térhiány miatt közölhető nem volt. (H.)

Honti képek.

Vajda István főügyész.

(Vége.)

IV.

Ezen kitérés után nem látom fölösnek a fentemlített uriszek színhelyén kissé körülnézni, s itt legelőször is a még nagyobb részében ép várakat kell megemlítenem, mely 9 látnyi vastag falai daczára is csak inkább kényelmes uri lak, mint ostrom-ellenes várak volt tekintetű, s főbb helyiségei valának a nagy terem, egy pár életnagyságú Fancsi-képpel, a kik a várnak hajdan tulajdonosai valának, a nép között pedig a Návo (Navay) egykori kegyetlen tisztartóról az a monda élt, hogy Návo lelke két kerekű taligán jár láttatlanul a levegőben, s nyugta soha sem lehet, a miért az ottani protestáns népet erőszakosan a római vallásra téríté. A nagy terembe több mellékszobából lehetett eljutni, mely erősen boltozott helyiségekbe most a számos tagból álló uriszeki urak lettek elhelyezve. Valának pedig ezen mulatságos kirádnulással egybekötött, a törvénylátás büntető ágát is magában foglaló fontos uriszek tagjai, visszaemlékezésem szerint, elnök bellusi Baross László táblabíró, mint helyettes alispán; Vajda István főügyész, a ki a jegyzőkönyv szerkesztését és leírását is teljesíté, Labody Gábor szolgabíró, Gracza János eskütt s a kettő együtt mint törvényes bizonyság legálé testimonium; továbbá az uradalom jogi képviselője, a ki mint panaszos is szerepelt; továbbá jelen volt az öreg Pazsiczky József megyei főmérnök, a ki kora és halgatagsága daczára egyike volt a társaság élmező mulattatóinak. Így például azon alkalomból, hogy Frimml tisztartó sertést öletett, gyászos képpel terjesztette Pazsiczky a szomorú hírt, hogy a vár egyik árkában öngyilkosság (suicidium) történt, a mely szó a latinban éppen ugy jelent öngyilkosságot, mint disznóölést. Továbbá egy vacsora alkalmával Pazsiczky, ugys mint egy második Nostradamus elbeszélvén, hogy van módja annak, miszerint a burgonya zsákba töltve a legkeményebb hidegben is a fagytól megóvva maradjon, midőn ebben a már bortól jócskán hevülő Gracza János (különben a legszelidebb természetű ember) erősen támaszkodék, Pazsiczky pedig állítása igazságának fokozásául azt tette hozzá, hogy egy olyan zsákba kötvé a címzett eskütt ur is még volna mentve a megfagyás veszélyétől, már ez ellen Gracza János ur valójában felháborodva protestált és kívánta, hogy az öreg Pazsiczky vonja vissza a szavát, mert ő (Gracza János) nem krumpli és magyarázza meg az általa állított csodát; a mit Pazsiczky aztán meg is tett azzal, hogy a zsákot előbb vízbe kell mártani s aztán bujtatni bele a megfagyástól megóvni kívánt tárgyat, mert a fagy a zsák rostjait ugy beüvegezi, hogy a benn levő tárgyat a fagy nem érinti soha.

Vajda István 45-ben, habár nagy ellenzése daczára, (mert ez neki néhány ezer frtjába került) 2-od alispánná kiáltatott ki és választatott meg, a szabadságharc legyőzete után pedig elválalt a Földvár-nemzetiség Pesten székelő központi pénztárnokságát; és mert ezzel még nem látta idejét egészen elfoglaltá lenni, szívesen teljesített ösmérőinek minden bármiféle comisiókat, mert hiszen ezzel még az a beneficium is ösze volt kapcsolva, hogy kellett nem kellett alkalma volt minden szükség nélküli számtalan hosszú postscriptumi levelet megszerkesztene. — Meghalt a forradalom lezajlása után, a német világban 65 éves korában; Sit ei terra levis.

Pajor István.

Nyílt indítvány.

Sajnosan köztudomásu dolog, hogy a helybeli evang. egyháznak, papjai jelessége mellett is, soha sem volt olyan énekára, a melyért a bárcsak némi phonetikai izléssel bíró egyház-

hívének, akár ünnepi alkalmakkor a templomban, akár temetések alkalmával, a fülserető dissomantia miatt szégyenkezni nem kellett, s ez által maga az egyház tekintélye a máfélékeztiek előtt csorbát és kislebbséget nem szenvedett volna. Mert hát miből, illetőleg kikből állt és áll most is az énekkar? A kántortanító és meg néhány csiszolatlan torkú s egész erejéből visító mendikáns gyerekből. Hogy pedig a kántor-tanító úr torka 70—80 éves korában is oly üde vibratióval működjek, mint egykori fiatalágában, ezt méltányosan kívánni sem lehet.

Most azonban plane ugy vagyunk, hogy miután régi derék kántorunk, testében aggodalmat keltő fásúlást szenvedett, a felekezeti népiszkolában az énekszak, valamint a tanítás tovább folytatása végett az egyháznak elodázhatatlan teendője lévén addig is, míg a jelenlegi kántortanító ur egészségi állapota remélhetőleg egészen jobbra fordul, megfelelő helyettesről gondoskodnia, — tisztelettel indítványozom, hogy a hivatali segéd kijelölésénél a tisztelt egyház azt is lényeges föltételül tekintse, hogy a megválasztandó egyen a most hiányzó ének-kart (melyen tisztelt püspök-lelkész urunk kegyes utasításai és ellenőrzése mellett,) a fiatalabb mindkét nembeli egyházhívekből megalkitani és begyakorolni képességgel és akarat-al birjon, ugy, a mint ez számos csekélyebb egyházközségekben, még az orgona hiányát is pótolva (lásd Színpatak stb. községet) tenyleg gyakorlatban van.

Ez alkalomból s egy füst alatt bátor vagyok azt is indítványba hozni, hogy különösen temetéseknel, az éneklésnek hosszúra nyújtását több oknál fogva mellőzendőnek tartom, ellenben szükségesnek látám, hogy a protestáns egyház válasszon ki a számtalan meglevő jó halotti énekek közül egyet vagy egyik hosszabbnak egy-két strófáját, — zenésítesse ezt meg, ha kívánatosnak látszik, akár a régi, akár egészen új szöveg szerint és legyen azon, hogy ezt a nép is magáéva tevé, ugy énekelje, mint például a római katolikusok a „Ments meg Uram minket az örök haláltól” kezdetű művészi dallamu halotti éneket.

B.-Gyarmaton, 1896. febr. 7.

Pajor István.

Levelezések.

Agárd, 1896. febr. 4.

Mélyen tisztelt Szerkesztő ur!

Egyes megyebeli községeknek a magyarosodásban való előhaladása élelőn érdeklődés tárgya volt mindig e b. lapok olvasói előtt. Azért megragadom az alkalmat, hogy Agárd községben ez irányban tett lépésekről tudósítasomat beküldjem.

Agárd község a nógrádi járásban Vác közelében, Kosd magyar község szomszédságában a legtöbb falu volt még husz év előtt, ugy, hogy itt csak eltréve akadt egy beklőzött egyén, ki magyarul is tudott. Most az öregeket kivéve a lakosság beszél magyarul, sőt az ifjúságnak magyar a társalgási nyelve.

Ezen a hazai közművelődés szempontjából örvendetes változásnak főtényezője a helybeli evang. népiskola, melynek 1881. év óta tanítója Pinter Pál fáradságos munkát végzett, midőn belépése óta a tót anyanyelvű gyermekekhez csak magyarul szólott, s minden tantárgyat magyarul adott elő.

Igy lehetséges volt 1891-ben behozni a részleges magyar isentiszteletet is, mely még látogatottabb a tót isentiszteleténél.

Ki is tüntette a Nógrád-megyei Nemzeti Intézet a dékanusok és Komjáthy, Kosztka előbbi tanfelügyelők jelentései alapján a mi bürgő tanítónkat többszörösen. A mult 1893. év elején pedig az a szerencse érte Agárdot, hogy a Nemzeti Intézet egy szép öregek könyvszekrényvel és olvasmányul 139 művel ajándékozta meg, azonkivül az év végéig előzetett a Vasárnapi Újságra, Politikai Újdonságokra és Világkrónikára.

Ezen művelődési eszközök kihasználása végett előbb legényegyletet, majd — mivel az szűkösrűnek bizonyult — „Olvasókört” alakítottunk és előfizettünk a Néplapra két példányban, a „Nógrádi Lapokra s az öregek kedvéért a „Wlast a Sret” című hazafias tót lapra is.

Lélekemelő jelenet, mikor minden vasárnap és csütörtökön este a jól kifutott és kivilágított olvasó helyiség zsufolság megtelik családokkal és legényekkel s csendben halgatják, mikor a tanító

felolvas a lapokból, néha a magával hozott Pesti Hírlapból is. A kifutott tanítót már a résztvevő fiatalok közül is egyik-másik felváltja olykor a felolvasásban.

Kedvező körülmény, van a községben gazdákör külön pénztárral. Ebből a pénztárból — a cserbő-jazásból bejött összeget felhasználva — emeltünk hat év előtt egy másfél ezer forintba került házat a községi szegődményesek számára, mely épületben az utcára eső rész hivatalos helyiségül és népkaszinóul lett berendezve.

Most az év elején megszűnt a Nemzeti Intézet által megrendelt lapok járása. Az intézetnek bizonyosan másfelé is van gramolitani valója. — Jó volna azonban, ha működésében tervszerűleg járna el, s figyelemmel volna a nyelvtanításra, a hol a magyar nyelv tanítása nem lesz ephemer hatású, hanem a magyarosodás gyökeret verhet a nép körében, mert támogatattik a környék befolyása által.

Gaál Mihály.

Losoncz, 1896. február 9.

Állami főgimnáziumunk e hó elsején tartott farsangi tánczvigalma fényesen sikerült. A hölgyek magasatálalag beszélnek felőle. Tánczos ez uttal feles számmal volt. A vidék is nagyban volt képviselve. Salgó-Tarjánból is igen sokan voltak, többi közt a Borbélyi, a Szilárdy népes család. Málnapatak, Lónyabánya, Gács, stb. Főlek királabb családjainak ifjúságát mind itt lehetett látni. Sajnálom, hogy midőn a fényes sikert konstátalom, ebben egyszermind a nők selyem ruháit is kell érteni. Alig volt egy-egy kivétel. Innen lehet, hogy jóval kevesebb volt a hölgy, mint a férfi, holott azelőtt ellenkezőleg állott a viszonyszám. Éjjel után következett az összeadott tárgyak sorolása. A sorajgyeket az erre kiválasztott 8 kecses Amor kinalgatta s ugyanazok hirták is oránából a számokat. Mindjárt a vigalom alkalmával lehetett néhány nyertesnek ujongó hangjait hallani. A sorshuzas után fűzértáncra került a sor, a melyhez igen csinos eljegyzési jegyek voltak a nők számára kiszorgaltatva. E jól sikerült bál az után következő bálók sikerét is biztosítja. De azért, hogy a tánczosokat a reggel intette haza, délután a jéppálya is népes volt. Ott lehetett látni Gácsról a Wenckheim, L.-Apátfaláról a Prónay családokat is. A katonazene vigan barsogtatta az előbbi karmester által szerzett losoncai indulót.

Fajdalom, farsangi vigalmaink közé egy gyászos eset is szövődött, mely városunk egész közönségét fájdalmas rosávete keltette a népszerű Kujnis család iránt. Ennek egyetlen fia, a 19 éves ifju Pál az influenza tödőbb menthetlen áldozata lett. Vasárnap este fejezte be rövidre terjedt életét s kedden délután 3 órakor beláthatlan közönség kíséretében temettetett el. Ily gyászokisérlet csak elhunyt polgármestereink végistessége alkalmával volt látható. Ez mutatja, mily népszerűség veszi körül az egyszerű, de művelt Kujnis Gyula polgártársunkat. Távol Karsán és Besztercebányán s ezek vidékén lakó rokonai is képviselve voltak. Az ifju felett az ifju Margócsi segédlelkész tartotta a gyászszónoklatot s az egyházi énekkar megható gyászadalokkal csilapitgatta a szülők s testvérek nagy fájalmát.

Péntek déltűn 3 órakor pedig Rittinger József vasáru kereskedő második nejét, született Zámory Emmát temették, szintén nem csekély résztvevők mellett. Ugy érje, mint a boldogultnak még életben levő agg szülői mindnyájuk fájó rokonszenvét bírják. A vigasztalásnak szavait Illyés Lajos a református lelkész hangortatta a megboldogultnak koporsója felett.

A polgármesteri állás betöltésére nézve egy újabb kombináció merült fel. E szerint Kovács Ferenc királyi tanácsos volna a jelölt. E nézet onnan támadhatott, hogy városunk e kitűnősege legközelebb kasinói igazgatóvá választatván, azon hiedelemben élnek némelyek, hogy ez a polgármesterre leendő emeltetésének első lépéseje s mivel társadalmunk ez általános tisztelt férfiaknak jogvégzett s tudori czimmet bíró fia i vannak, akként okoskodnak, hogy azért lesz hajlandó a polgármesteri állásra vállalkozni, mivel ez esetben fia egyikének fogná átadni kötegyzűri hivatalát. Am mind ez szerintünk oly kombináció, a mely eddig semmi komolyabb alappal nem bír.

Tegnap este vette kezdetét Málnapatakn a mindkét Kuhinkák által az ottani oroda javára rendezett farsangi tánczvigalom, a melyre tőlünk igen sokan lettek meghíva. Ugy tudjuk, hogy kivált az ifjúságot Battik László és sok máskor fogják képviselni. A katonai tisztikar is meg lett

bíva, ám ez az épen ezen estére rendezett altiszti bál miatt Málnapatakán részt nem vehet.

Gősfürdők, mely éppen a tél idején és így a legalkalmasabb időben mondta fel a szolgáltatást, 2 heti szünetelés után a legközelebb fog újból a közhasználatnak megnyitni.

Telünk folyton keményen tartja magát. Bár csak egy rendesen fejlődő tavasznak lenne biztos eleje.

Salgó-Tarján, 1896. január 27.

Városunk az idén valóságos bucsujárás helyielyé változott. Belátogat hozzánk máskor is sok idegen. De mióta a kisdorodóni 3 állomásukra szóló pályázati hirdetés a lapokban megjelent, szinte özönlik a sok jelentkező. Előnyömeik találják, hogy magukat személyesen is bemutatassák az iskolaszék tagjainál. Ez csakugyan üdvös. De ez uttal sokak részéről felesleges. Mert hogyan is állunk a három állomás betöltésére nézve? Ugy hogy eddig kisdorodónkat jónak láttuk közszolgivó változtatni. Amde mivel az eddigi övönök megelégedésünket bírta, erkölcsi kötelességünköt az egyik állomásra megválasztani. A második állomásra is van már kétségtelen jelöltünk. Itteni egyik jeles s nagy népszerűségnek örvendő tanítónk minden tekintetben szeretetre méltó derék leánya évek óta ily pályára készült s mivel kitűnő bizonyítványt nyert s különben is elönyösen ismerjük: bizonyos, hogy a választók az idegen ismeretlenek felett ezt, mint városunk érdemes szülöttjét fogják megajándékozni szavazataikkal. Így tulajdonképpen csak a harmadik állomás az, a melyre biztos még nincs. Ám ezen állomásra nézve máskülönben is, hogyan állanak a dolgok. Az eddig említett két jelölt r. katolikus vallású s jöllehet az állomás egyáltalán vallás tekintetében feltételhez nincs kötve, még is ismerve vallási érzékenységenket, azt hiszem, hogy a választó bizottság tekintettel lesz arra, miszerint az itt szintén szép intelligenciával bíró s nagy számú evangélikai lakosság a választásnak az ev. vallású pályázók teljes mellőzésével meg ne sértsék, kivált ha ily vallású pályázók is jelesebbnél jelesebbek lesznek. Erre való tekintettel tehát csakis ev. vallású pályázók számára lenne nyitva a harmadik állomásra a pályázati tér. S mint tudjuk, ilyen is jelentkezett. Tanítóink egy gümöri tanító leányának ügyét karolta fel. Hervol Emma a neve. A polgári iskolát Dobosinán végezte, a kisdorodói tanfolyamot pedig Eperjessen. Egyike tanítóinknak be is mutatja a kiasszonyt a választó bizottság tagjainak. Pályázati okmányait már eddig is több ev. vallású jelölt küldte be. Volt olyan is, aki — mint halljuk pályázni szintén akart, de annak hallatára, hogy az imént említett pályázónak a bizottság tagjai állítólag ígéretet tettek, szavukat adták, nem is nyújtotta be pályázati okmányait. S ez utóbbit sajnálattal kell vennünk. Mert mint halljuk, a losonezi ev. lelkész leánya Margócsy Lenke volt itt, ki azonban értesülve a fenti pályázónak adott ígéretekről, vissza lépett. De meg kell jegyeznünk, hogy az nem áll, miszerint a bizottsági tagok biztos ígéretet tettek volna. Hervol kiasszonynak ezt nem is tehették, tudván azt, hogy még számtalanon fognak jelentkezni, a kik közül szintén lehetnek előnyös tulajdonokkal bíró pályázók.

Sajnálattal vesszük a visszalépést annál inkább, mert mint tudjuk, jeles bizonyítványok mellett, Margócsy Lenke kiasszony pestmegyei és így alföldi születésű, édes anyja szintén odaváló, édes atya pedig mint szintén szép magyar kiejtésű szónok s így a kiasszonyban a magyar nyelvet tiszta hangulattal beszélő örvendő nyertünk volna. S vére azt, hogy a losonezi mintá gyanánt vehető orvódnak gyakorló látogatója biztos nyereség lett volna orvódnakra nézve e kiasszony megválasztása. Vajha rá gondolná magát s február 15-ig, a pályázati határidő lejártáig beadná okmányait. Erős biztatlaskép mondhatom, hogy a fent érintett körülmények kétségkívül megválasztása mellett szólnak.

Különböznapi munkák mellett és az után e farsangi napokban mulatságra is gondolunk. Jégpályánk hétköznapi is látogatra van, kivált este, közeli éjjelvilágítás a jégpályát is majdnem nappali világosságban tartja, vasárnaponként délután pedig a zene hangjainál valóságos sokadalom rajzik úgy a pálya, mint annak környékén.

Ifjuságunk táncmulatságra is készül. Rendezőben van egy jelmex-estély is, mely e f. h.

16-án fog megtartatni s melyre a tréfás versekben vidor hangon szóló meghívók már is szót vannak küldve. Biztos remény kecsegtet, hogy nagyban fog sikerülni.

T a n ú g y.

Fáradhatatlan kir. tanfelügyelőnk betekre terjedő farasztó körütről közvetlen, a f. hó 3-án tartott köz. bizottsági ülés megtartása előtt érkezvén székhelyre, még is ezen ülésben 34 ügydarabot referált el. A kir. tanfelügyelő által előadott ügydarabok legnagyobb része a vallás- és közoktatásügyi miniszter által az egyes felekezeti iskolák tanítói javadalmának kiegészítésére engedélyezett, vagy folyósított évi segélyek körül forgott, melyek szerint a rkath. iskolák közül segély engedélyezettett a berczei iskolának 2 tanítóra 400—400 frt, a bzovali iskolának 155 frt, alsó-toldi (új iskola) iskolának 231 frt, a pogonyi iskolának 180 frt, hidegkúti iskolának 179 frt, a kozárdi iskolának 170 frt, a szecsénykei iskolának 112 frt, a szalmatercsi iskolának 138 frt, a látkai iskolának 176 frt, a kisecseti iskolának 126 frt, a fűrészi iskolának 165 frt, a nézsai iskola (II-od tanító) részére 140 frt, folyósított, a szklabonyai II-od tanító Bacsko Gyula részére 300 frt, a szőlősi II-od tanító Humenszky János részére 300 frt, az erdő-kürti tanító Valenta Antal részére 169 frt, az alsó-sztrgovai tanító Koszola József részére 134 frt, a szentiváni tanító Kállay Ráfael részére 132 frt, a dengelegi tanító Tóth Ferencz részére 224 frt, a szentei tanító Csomor Márton részére 26 frt, a vilkei II-od tanító illetve tanítónő Böröndi Mária részére 400 frt, az ág. hitv. ev. iskolák részére engedélyezettett: a tót-kelecsényi iskolának 208 frt, a bágyoni iskolának 186 frt folyósított, a tót-kisfalusi tanító Szeverényi János részére 207 frt, a mohorai tanító Ráisz János részére 175 frt, a podrecsányi tanító Kovács Lajos részére 50 frt, javaslat tételét továbbá, a kereszturni ág. ev. tanítói fizetési kiegészítésére engedélyezett 198 frtnak Dubovszky János tanító részére való folyósítása, a tolmácsi rkath. II-od tanító segély kérvény kiegészítésére s több tanító fizetésének pontos kiszolgáltatása tárgyában.

Nem végzünk felesleges munkát, ha az eddig engedélyezett, illetve folyósított állam-segélyekről egy kis statisztikát mutatunk be jelesül a fent felsorolt rkath. iskolákon kívül államsegélyben részesül meg:

Lipta-Kisgerge (200 frt), Horpács (92 frt), Kövesd (101 frt), Berki (142 forint), Szecsény (400 frt), Alsó-F.-Sáp (300 frt), Haláp (96 frt), Csálar (159 frt), Kosd II-od tan. (90 frt), az ág. hitv. ev. iskolák közül: Alsó-Bodony (159 frt), Tót-Hartány (41 frt), Keresztur (198 frt), Bistricska (157 frt), vagyis összesen évenként eddig: 7218 frt, mely összeg, ha a felszerelés alatt lévő kérvények mind érdemleges elintéztet nyerne meg egyszer ily nagyra növekedend. Hát ha minden iskolaszék tanítója javadalmának kiegészítését, mint ezt egy népevelő meg is érdemlené, 400 frtra czélozta volna?

Hírek és különfelek.

A közigazgatási bizottság febr. hó 3-án tartotta rendes havi ülését. Az ülésen a választott tagok közül részt vettek: Beniczky Árpád, gr. Degenfeld Lajos, Laszkáry Gyula, Postócsky Iván és Szakall Barna urak.

Halálozás. Bittera Béla mohorai földbirtokos e hó 5-én 61 éves korában elhunyt s e hó 6-án temetett el.

A tűzoltók közgyűlése. A b.-gyarmati önk. tűzoltó egyesület ma d. u. 2 órakor tartja közgyűlést a városház termében. Miután az egyeletre nézve fontos és életbevágó kérdések fognak napirendre kerülni, óhajtható, hogy a gyűlésen az érdekelt működő és pártoló tagok minél nagyobb számban jelenjenek meg.

Az új főispán fogadtatása. Dániel László az új főispán e hó 14-én esti 8 órakor érkezik meg. Fogadtatása a vármegye részéről már Véczi kezdődik, a hol a nógrádi főszolgabíró a vármegye biz. tagjának nagy részével üdvözlő és csatlakozik a Budapestről d.-u. 2 órakor induló gyors vonat-hoz. Dejtárnál a b.-gyarmati indóháznál a szék-

város előjárósága élén Beményi Károly városi főbíróval üdvözlő, hogy onnan a vármegye házába kísérik a főispánt, a kit az előcsarnokban a vármegye alispánja fogad a köré csoportosult megy. biz. tagokkal és tisztviselők karral. Kiráncatos lenne, hogy a szomszédos házak kivilágításának. Másnap a város zászló díszlőlt, de fél 10 órakor veni sancte és 10 és fél órakor az ünnepélyes közgyűlés veszi kezdetét. A közgyűlést az alispán nyitja meg, felolvasás alá kerül a királyi leirat a küldöttség meg az új főispánéért. A megjelent főispán az eskü tétele után székfoglaló beszédet tart, mely után a vármegye részéről Nagy Mihály lb. főjegyző üdvözlő. A közgyűlés után a küldöttségek fogadtatása következik és d.-u. 1 órakor dísz lakoma 300 terítékre.

A községi és körjegyzők az alispánnál. A balassagyarmati járás községi és körjegyzői jan. 31-én, a katonasorozáshoz megejtendő sorshúzás alkalmából a székhelyen időzvé, ez alkalommal felhasználák arra, hogy testületileg tisztilegjenek Török Zoltán alispán urnál. Nevükben a főszolgabíró üdvözlötte az alispánt, a ki viszont igen barátságosan fogadta a jegyzőket s nagy terjedelmű feladatainak ügybuzgó teljesítésére serkentvén őket, — megnyugtatóskul nem habozott egyszerűsminél kijelenteni, hogy ő nem rendbirságok, fejelemi bészabontások és egyéb hasonló, a jegyzők existenciáját érintő eszközökkel kívánja a jó közigazgatás célját elérni; de amennyire csak lehetséges, az ügykezelés egyszerűsítésével, stb. A jegyzők nagy meglepéssel távoztak az alispántól.

Balassagyarmat város képviselőtestülete február hó 1-én rendkívüli közgyűlést tartott, melyen mindenképp a járási szolgabíró Baintner Arnold nr. elnökelete alatt a Gaál Lajos elhalálozásával megüresedett állatorvosi állást töltötték be választás útján. Pályázó hót is volt, a kik közül nagy szótöbbséget nyert Ferdinándy Aladár nagyrőcei lakos állatorvos, Baintner főszolgabíró távozása után a közgyűlés a napirend többi tárgyait intézte el gyors tempóban; ezek közül kiváló fontosságú a nm. belügyminiszter ur leirata a város azon kérvényére, hogy az aszdó-b.-gyarmati h. é. vasutára törzsérzvényekben alásit 90000 frt egy részét, tekintettel a változott viszonyokra s a város túlterheltségére, a kormány lenne szives átvenni. A miniszter nagy elismeréssel szól Balassa-Gyarmatnak a közművelődés emelése, a köröktatásügy felkarolása s a honvédség érdekében hozott tetemes áldozatairól, mindazáltal a jelen kérelmet alap hiányában nem teljesítheti; de határozatlan kijelentete, hogy a kormánynak szándékában van Balassa-gyarmaton a vármegye és a város hozzájárulásával főgymnásiumot létesíteni. A miniszter ezzel édesítette meg a 90 ezer forintot kereső labdacso, és talán mondani is fölösleges, hogy miránk nézve nagyon is értékes e kijelentése. A vasuti nagy hozzájárulás ötletéből a képviselőtestület elhatározta, hogy a vasutársaság felkérendő, miszerint az igazgatóságban Balassagyarmat képviselő részére esetleg az alapszabályok megváltoztatásával is meg egy igazgatói állás biztosításak. E kérés részünkről is méltányosnak tartjuk.

A 400 frtos költség. Tárgyalanná válik br. Jeszenszky Sándor azon felebbezése, melyet a főispáni fogadtatás alkalmára közgyűlései határozattal megszavazott 400 frt csekély költség ellen bejelentett, mert — mint értesülünk — a lovagias főispán az őssze beiktatási költséget maga kívánja fedezni.

Táncestélylyel egybekötött zárkóró hangversenyre kaptunk igen csinos meghívót. Rendezi pedig f. hó 12-én a vígadó kis termében a budapesti V. ker. áll. főreál irodalmi iskolája, melynek ifjusági elnöke Gráber József István. kinek neve a műsorban is előfordul; Verdi: Radames románcát az „Aida” című operából fogja énekeln. Az ifj. elnök úgy Wlassits miniszter, valamint az államtitkárok és minisrti tanácsosoknál igen kedvő fogadtatásban részesült; megígérték mindnyáján, hogy előjönnek a koncertbe. Megemlítjük e meghívót azért is, mivel azok, a kik a karácsonyi Ünnepekre itthon volt ifju Grábert énekelni hallották, igen szépnek mondják erős tenorhangját és nagy jóvót jóvalnak neki; körülbelül így nyi akkorozt már két év előtt Káldy Gyula és most Bellovits Imre is.

Egy állami hivatalnok megistiztetése. Ittka szép ünnepélyt folyt le B.-Gyarmaton a Balassa-zálló emeleti termében febr. hó 1-én. Ugyanis a pénzügyigazgatóság és adóhivatal összes tagjai s néhány meghívott vendég lakomára gyűltek egybe, hogy megünnélik a derék tisztviselőt, aki a pénzügy 25 év óta becsülettel és erélytelten szolgálommal szolgált. Ez a közbecsülésben álló egyén: Obholcz Gyula, a p. u. igazgatóság számvevő osztályának főnöke, aki tisztársainak osztatlan szeretetében részesül. A lakoma folyama alatt Jablanczy Miklós pénzügyigazgató méltatta a derék férfi érdemeit, majd kedves nejét és viruló szép leányát: Gizellát éltették. Eltették aztán a derék pénzügyigazgatót, a tanügyet, a honvédelmet és a hazaház magyar sajtót. A jubilaris estély a hajnali órákig tartott. Obholcz Gyula 1849-ik évben Besztercebányán született, iskoláit itt kezdte meg, s folytatta Egerben a hol is érettségét tett. 1871-ik évi febr. 1-én turváz-szent-mártoni adóhivatalhoz adószíntest nevezetett ki, honnét rövid működése után a besztercebányai adóhivatalhoz hasonlóan áthelyeztetett; a kataszteri igazgatóságok felállítására alkalmával nemsokára mint számtiszt a kataszteri igazgatósághoz tetetett át, hol is rendes előléptetések mellett annak felosztása után a szatmári kir. adóhivatalhoz illetékkezelési számtisztté, 1889-ik évben a pénzügyi közigazgatások szervezése alkalmával a zombori pénzügyigazgatóság számvevő osztályához 1-es oszt. számtisztté, ugyancsak 1893-ik évben a fizetések rendezésekor ugyanott számvizsgálóvá nevezett ki; a honnét 1895-ik év ápril. havában áthelyeztetvén s a b.-gyarmati p.-ügyigazgatóság számvevő osztályának vezetésével bízott meg.

Vallási türelmetlenség. Mint Kékkőről tudósítanak, nagy visszatetszést szült ottan Szabó Jakab Elek plébánosnak az az intolerans viselkedése, hogy egy vegyes házasságra lépő menyasszonyt nem akart kihirdetni, sőt azzal fenyegette a különben vallásos leányt, hogy ezentúl csupán a templomnak legutolsó padjában foglalhat helyet. A menyasszony Gyurkovics kékkői tiszteletré méltó polgár és községi bíró leánya, a vőlegény bizonyos Horváth József timár mester, aki véletlenül lutheránosnak jött a világra. A szép, de vegyes vallású pár január 28-án kelt egybe a n.-kürtösi anyakönyvvezető előtt s a nagykürtösi ev. lelkész áldotta meg a házasságot, mely Szabó J. Elek plébános úr nélkül is boldog és szerencsés lehet. Így rontják a jó katolikus vallást!

Halálozás. Nagy Sándor b.-gyarmati vasuti pályafelügyelőt súlyos csapás érte. Ugyanis Lajos nevű polgári iskolai első osztályú 11 éves fiacskáját elragadta a kérielhetlen halál. A kedves jó fiú és jó tanuló temetése jan. 29-én nagy részvét mellett ment végbe.

Az időjárás. Holdtölte (január 30.) után délnyugati szelek olvasztgatták az erős fagyot; állandónak azonban az időjárás — természetesen, még nem tekinthető. A hőmérték Reaumur szerint fagyponthoz alul következő volt reggeli 8 órakor: január 26-án 3 fok, 27-én 5, — 28-án 8 és fél, — 29-en 7, — 30-án ismét 8 és fél, 31-én 1, — s azután február 1-én 3 fok. A fennebb jelzett szelek hófúvással jártak, ez pedig a közlekedésben némi akadályt okozott; így a Balassagyarmatról hajnali 4, és reggeli 8 órakor indulni szokott személyvonatok csakis d. e. 9.50-kor indulhattak egyszerre s a déli 1 óra 9 perczkor Párkány-Nána — Ipolyág felől érkező szokott vonat is végkép elmaradt, s csak esti 8 órakor jöttek meg. Ez szől az utolsó előtti hétre; azóta pedig az idő szintén nem igen változott jellegéből, reggelként erős fagy, csúszós járdák, délen és délután olvadás, Reaumur szerinti ily hőmérsékkel: február 2-án fagyponthoz alul 2 fok, 3-án 1, 4-én 3, 5-én 6 és fél, 6, 7, és 8-án 0 fok.

A „Nemzeti Újságban.” „menekülő főjegyző” cím alatt körölt felháborító cikk miatt a tisztviselői lap megbízásából Török Zoltán, Pongrácz György, Dessewffy Elek és gr. Forgách Antal felelőségre vonták Korbuly Józsefet a „Nemzeti Újság” felelős szerkesztőjét. Ez ügyből kifolyóan a „Nemzet” a következő jónyvet teszi közzé: Jegyzőkönyv felvételét Budapest 1896. február hó 5-én, gróf Forgách Antal, Dessewffy Elek, Pongrácz György és Török Zoltán uraknak a nógrádmezei tisztikar nevében és Korbuly József szerkesztő ur között fennforgó ügyben. Alulírott Sréter Alfréd és Münich Aurél mint Forgách Antal, Dessewffy Elek, Pongrácz György és Török Zoltán megbízottjai megjelentünk Korbuly József

szerkesztőnél: előadtuk, hogy a „Nemzeti Újság” f. évi 30-ik számában „Egy menekülő főjegyző” cím alatt foglalt közlemény Tibanyi Ferenc főjegyző személyére súlyos sértéseket tartalmaz. Miatán nevezett főjegyző súlyos beteg, a vármegyei tisztikar magáé teszi az ügyet és ennek folytán Forgách Antal, Dessewffy Elek, Pongrácz György és Török Zoltán urak nevében Korbuly József szerkesztő urtól, mint a ki a „Nemzeti Újság” 33-ik számában foglalt nyilatkozatban a fentebb említett cikkben foglaltakért a felelősséget elvállalja, elégtételt kértünk. Korbuly ur megbízottjai Jancsó Dezső és Reiner Adolf urak kinyilatkoztatták, hogy Korbuly József ur kész mindenkinek elégtételt adni, a ki magát általa sértve mondja, nem engedtetik meg azonban semmi szín alatt sem, hogy egy harmadik személy nevében jelentkező urak, elégtételt kerhessenek, vagy, hogy megbízójuk ez esetben elégtételt adjon. A mennyiben azonban elégtételt kérők azt hiszik, hogy Korbuly József ur köteles nekik elégtételt adni, egy választott bíróság meghallgatását proponálják arra nézve, vajon jelen esetben Korbuly József ur tartozik-e elégtételt adni fent nevezett uraknak. Mi ennek dacára fentartottuk fentebb körülírt kérelmünket annyival is inkább, mert a „Nemzeti Újság” 33-ik számában Korbuly József szerkesztő ur aláírásával ez ügyre vonatkozó nyilatkozatban maga Korbuly József kifejezetten felajánlja a tisztikarnak, tehát a felemlített uraknak is a lovagias elégtételt. Ennek folytán a választott bíróságnak Korbuly József ur saját nyilatkozatával szemben, célja nem lévén, ennek összehallgatását és meghallgatását elneveztek és újabb elégtételadást kértünk. Ennek ellenében Korbuly József ur megbízottjai hivatkossával arra, hogy a most említett nyilatkozatban Korbuly József ur nem a tisztikarnak, annál kevésbé a fent megnevezett uraknak ajánlotta fel az elégtételt, ragaszkodtak az általuk elmondottakhoz. Alulírottak ezek után kijelentjük, hogy a Korbuly József ur megbízottjai részéről tett nyilatkozatokat a fennforgó tényállással szemben oda kell magyaráznunk, hogy Korbuly József ur nevében az elégtételadás jelen esetben megtagadtattott, minek következtében a magunk részéről a további tárgyalásokat beszüntettük, és feleink részéről az ügyet befjezettné nyilváníttuk. K. m. f. Sréter Alfréd s. k., Dr. Münich Aurél s. k., mint Forgách Antal, Dessewffy Elek, Pongrácz György és Török Zoltán megbízottjai. Ez incidensből kifolyóan gr. Forgách Antal Korbuly Józsefet azon megjegyzéseiről, melyekkel a „Nemzeti Újság” gr. Forgách Antalnak Nógrád vármegyei tisztikarának megbízásából kiadott nyilatkozatát kísérté, külön is felelőségre vonta. Gróf Forgách Antal püspöki párbajt vívott Korbulylyal mely sérülés nélkül folyt le. A tisztikar itthon maradt tagjai a febr. 7-éki esti vonattal visszaérkeztek tüneményeszerű fogadtatásban részesítette.

Olcsó utazás és ellátás az ezredéves országos kiállításra. A magyar királyi államasutak budapesti menetjegy-irodája a f. évi ezredéves országos kiállításra, egy igazán hazafias vállalatot létesített „Millenium utazási és ellátási vállalat” czég alatt. A Budapest tartózkodás 5 napra teljes ellátással, oda és vissza utazás belevéve az összes sorakozási és közlekedési jegyek elvezetét (táraszkocsok körüti-és villamos vasut) a gyorsvonat II-ik osztályát használva 37 frt 70 kr., a személyvonat II-ik osztályát használva 29 frt 40 kr., a személyvonat III-ik osztályát használva 23 frt kr. A kiállítási látogatás akkor mehet, a mikor akar, ott étkezik a hol akar: a vállalat szerződést kötött az összes budapesti vendéglősökkel és kávéházakkal, hogy a kibocsájtott szelvényeket fogadják el fizetésül és reggelire kávét vagy pörkölt félét húsleves ebédre levest, sült húst salátával tértaneműt és gyümölcsöt; vacsora frissen sült húst és sajtot szolgálnak ki nagy adagokban, minden kiállítás látogatót kap azonnali Budapest tartózkodásának idejére egy 1000 koronáról szóló baleset ellen biztosító bérletét csaknem fél árú színház és orfeum jegyeket, egy elsőrangú politikai napilapot stb. Bővebb felvilágosítást és részletes tervezet a társulat képviselőjénél a délutáni órákban. Tokay Lajosnál kapható b.-gyarmati takarékos és hitelintézet részvénytársulat hivatalos helyiségben. Beiratási díj fejében 1 frt fizetendő.

A Nógrád vármegye által philadelphiái rendszerben épített 1844. óta letartóztatási intézetül szolgáló, helybeli központi fogház szobrászati modellja Maschenko Vilmos budapesti szobrász termében már elkészült, s a model — mint már jeleztük — az ezredéves országos kiállítás igazságügyi csarnokában lesz bemutatva.

***Köhögés rekettség és elnyálkásodásnál,** a torok- és légzési szervek minden zavaráinál, a legelőn ajánljuk tisztelt olvasóink figyelmébe Egger kitűnő hatású mellpasztillát. Kaphatók 25 és 50 korsz eredeti dobozokban minden gyógyszerárban és nevezetesebb gyógyszerüzletben. Fő- és szétküldési raktár: **Egger A. és fia** Nádor-gyógyszertára Budapest, Váci körút 17.

Gazdaszat.

Az ezredéves országos kiállításra az állítás már május 5-én veszi kezdetét. Első lesz a kiállítás, külön kiállítási területen (Erzsébet királyné ut) ahol 1000 lóra készítenek állatállót. A kiállítás május 5-től — május 12-ig, tehát 8 napig tartand. Mindennap lesznek elővezetések, kocsiversenyek, lovas mutatónyok, díjlovaglás négyes, kettős és egyes fogatok és jellegzetes nép-fogatok bemutatása az ország minden részéből. Térdj 1 ló után nagy rekesz-állásban: 10 frt, közönséges istálló állásban: 5 frt. Belepti díj az első napon 1 frt, a többi napokon 50 kr. Bejelentési határidő febr. hó 15. Azt hisszük, hogy vármegyénk gazdáközönsége melegen érdekli az ezredéves állatkiállítást iránt. Lapunk jövő számában a juhok és hizott szarvasmarhák kiállításának programját fogjuk közölni.

Nyiltér.*

Nyilatkozat.

A Nógrádi Lapok és Honti Híradó f. évi 5-ik számában ifj. Szakall Barna úr a körte és id. Farkas Ferencz úr között felmerült ügyre vonatkozó jegyzőkönyv közlése után ahhoz megjegyzéseket fűz, a melyekben felülnk eljárását nyilvános bírálat alá bocsátja.

Mi alulírottak, mint Farkas Ferencz ur megbízottjai, ennek folytán kijelentjük, hogy mint minden ilyen természetű ügynél szokás, megbízónk ügyét magunk, saját belátásunk és felelősségünkre intéztük el, vagyis a lovagias elégtételt adását a jegyzőkönyvben kifejtett indokoknál fogva, ebből az esetből kifolyólag mi tagadtuk meg. A mennyiben ifj. Szakall Barna ur megbízottai ebbe bele nem nyugodtak, jogukban állott volna az ügyet további elbírálás végett egy összehívandó becsületbíróhoz elé terjeszteni, és mi részünkről abba igen szívesen és bátran bele mentünk volna; miután azonban az ellenfél megbízottjai részéről erről említes sem történt, az ily ügyek elintézésénél általánosan szokásos eljárással teljesen ellenkező ifj. Szakall Barna úrnak id. Farkas Ferencz ur ellen intézett támadása.

Br. Jeszenszky Sándor s. k.

Br. Buttler Ervin s. k.

Ehes a nyilatkozathoz, azt hiszem nem kell commentár; még sem tartom fölöslegesnek megjegyezni, hogy a lapom 3-ik számában „Mit tegyünk most?” cikkelyében Szakall-Krák urakra tett és az az ifj. Sz. B. ur által magára sértőnek talált czélzás a diványi megbízottsági tag-választások a Szakall-Krák urak társelnöksége alatt elkövetetteknek állított visszaélésekre vonatkozik, melyek különben is a B. T. K. 181. §. 4. és 182. §. 3. pontjai alapján beadott fenytő följelentés tárgya; képevern, ebből is látható, hogy a sokon vett meg jegyzés ifj. Szakall B. ur személyére nem vonatkozhatott.

Id. Farkas Ferencz, s. k.

* E rovatban közölttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Felelős szerkesztő: Vannay Ignác.

Szandán fekvő 700 hold

kiterjedést birtokomat az 1896.

augusztus hótól újbol

bérbe adni

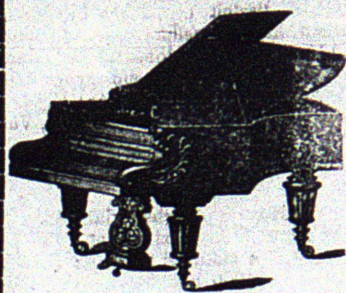
szándékozom.

Feltételek nálam B.-Gyarmaton

megtudhatók.

27 5—1.

Freytag Hugó.

Alapított 1865-ben.

A legjobb

ZONGORÁK

pianinók

és

harmoniumok

legolcsóbban kaphatók tökéletes jótállás mellett

HECKENAST GUSZTAV

hírneves zongora- és kölcsönző intézetében

289 3-6

BUDAPESTEN, IV., KIGYÓ-UTCZA 7. SZ.

Schiedmayer és fia, leg híresebb zongorák és Thuringia Organ C. egyedüli képviselője a világ legjobb és legolcsóbb harmoniumai.

Árjegyzék ingyen.

Körjegyző urak és községi előljáróságok figyemébe!

A részvénytársaság kiadásában megjelenő összes hivatalos és magánnyomtatványok, nemkülönben a most elkészült

utadó- és mezőrendőri

nyomtatványok

és a most leginkább szükséges

legjobb minta szerinti adókönyvecskék (100 drb. 2 forintért), továbbá adózalogolási könyvek (100 iv [200 drb.] 1 forintért)

DARVAI ÁRMEN

könyv- és papírkereskedésében

rendelhetők meg, ahol a társaság nyomtatványraktárát tartja

Pontos és gyors expedícióért nevezett cég jó hírneve kezkesedik

Részletfizetésre is!

181 62-34

Ki olcsón akarja butorszárságát fedezni, az forduljon

Schönfeld Miksa,

helybeli asztalos, kárpitos és esztorgályos butorgyáros-hoz, ki e szakmába vágót, jó minőségben, a legutányosabb áron és kedvező feltételek mellett szállít.

Részletfizetésre is!

Meghívó.

A balassa-gyarmati takarékpénztár részvénytársulat 1896. évi március hó 1-én délelőtt 9 órakor Balassa-Gyarmaton, az intézet helyiségében tartandó

XXIX. évi r. közgyűlésére.

Tárgyak:

1. Az igazgatósági jelentés előterjesztése.
2. A felügyelő-bizottsági jelentés előterjesztése.
3. Az 1895. évi zárszámadás s mérleg felülvizsgálása és az osztalék meghatározása.
4. Az igazgatóság és felügyelőbizottság intézkedéseinek és indítványainak tárgyalása.
5. Az alapszabályok módosítása.
6. Cséfalvay Géza könyvelő és Melna Géza pénztárnok fizetés emelése iránti kérvénye.

A balassa-gyarmati takarékpénztár igazgatósága.

Az eredeti mérleg az intézet saját helyiségében 1896. évi február 1-től a közgyűlés napjáig délelőtt 9-12 óráig megtekinthető.

A közgyűlésen csak részvényesek és azok jogserinti képviselői, valamint mások helyett csupán írásbeli meghatalmazással ellátva szavazhatnak. Meghalt részvényesekért a szavazati jog örökösüket illeti.

25 2-3

Meghívó.

a szécsényi takarékpénztár részvénytársulat 1896-ik évi február hó 23-ik napján d. e. 9 órakor Szécsényben az intézet helyiségében tartandó

XXIV-ik évi r. közgyűlésére.

A közgyűlés tárgyai:

1. Közgyűlési elnök választás.
2. Igazgatósági és felügyelő bizottsági jelentés s azok alapján tett intézkedések tárgyalása.
3. Az 1895-ik évi zárszámadás és mérleg felülvizsgálása és a felmentvény megadása.

4. 1895-ik évi tiszta nyereség fölötti intézkedés és az osztalék meghatározása.
5. Lemondás következtében egy felügyelő bizottsági tag választása.
6. Az alapszabályok módosítása.
7. Intézeti segédkönyvelő fizetésének kiegészítése.
8. Alapszabályszerű beadott indítványok tárgyalása.

Szécsényben 1896. évi január hó 18-án.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Az eredeti mérleg az intézet helyiségében a közgyűlés napjáig ünnep és vasárnap kivételével 9-12 óráig megtekinthető.

18. 2-3.

Van szerencsém a nagydémű közönség szíves tudomására hozni, hogy a BAROK-féle

„ZRINYIHEZ” CZIMZETT SÖRCSARNOKOT

folyó évi február hó 1-én átvetttem, hol a legfrissebb italok és ételek a legutányosabb áron kaphatók; pontos és gyors kiszolgálásról gondoskodva van s fő törekvésem oda irányul, hogy t. látogatóim teljes megelégedését kiérdemeljem.

A n. é. közönség szíves látogatását s pártolását kéri

Nagy József

vendégfő.

22 2-3

Abonansok a legmérsékeltbb árt elfogadtatnak.

Eladó és haszonbérbe adó!

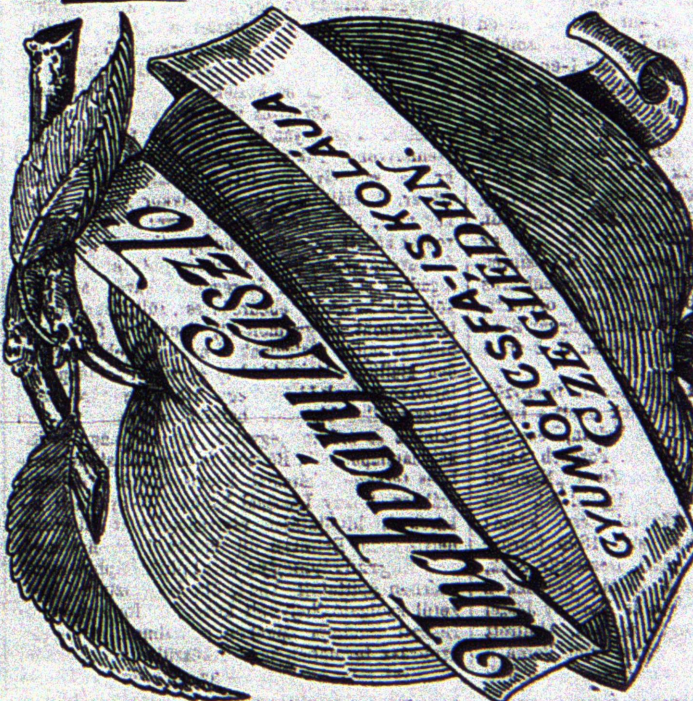
Nógrádmegyében Balassa-Gyarmat-hoz közeli, a jelenleg épülő Losonc-Gyarmati vasúthoz 10 percznyire Kis-Kér közszeg mellett fekvő pusztai gazdasági épületekkel ellátva, 155 hold földbirtok haszonbérbe kiadó. Ugyanexen birtokon levő 55 holdnyi tölgy és csererdő fája eladó.

Kedvező ajánlat esetén az egész birtok is eladó. Értekezhetni

Szepessy Zsigmond urral

19 3-3

Gibarton, Abaujmegyé.

Készlet:	200,000	100,000	50,000	25,000	12,500	6,250	3,125	1,562	781	390	195	97	48	24	12	6	3	1
Összesen:	200,000	100,000	50,000	25,000	12,500	6,250	3,125	1,562	781	390	195	97	48	24	12	6	3	1
Előzetes:	100,000	50,000	25,000	12,500	6,250	3,125	1,562	781	390	195	97	48	24	12	6	3	1	
Maradék:	100,000	50,000	25,000	12,500	6,250	3,125	1,562	781	390	195	97	48	24	12	6	3	1	